

Traditionsrigt byggeri

De fleste høje ved Døeshøjene er rejst som gravmonument i ældre bronzealder. Den døde blev svøbt i klæde eller skind i en kiste af en udhulet træstamme. Kvinder blev begravet med deres smykker og måske en kam eller dolk, mens mænd fik våben og deres ragekniv med i graven. Over graven byggede man en gravhøj.

Højene blev opført af græs- og hedetørv, som blev hentet i de nære omgivelser. Dermed fjernede man den frugtbare muldjord i nærheden af højene. Det ændrede landskabet markant, og det tog flere år, inden jorden kunne bruges til landbrug igen.

Højbyggeri var en stor begivenhed, som samlede familier fra nær og fjern. Byggeriet var en god anledning til at udveksle viden og styrke de sociale bånd. De mange høje ved Døeshøjene viser, at bronzealderens samfund var et traditionsbundet samfund med en stærk organisation.

Buildings rich in tradition

The mounds at Døeshøjene were erected as burial monuments in the early Bronze Age. The dead were swaddled in clothing or hides in a coffin made from a hollowed-out tree trunk. Women were buried with their jewellery and maybe a comb or a dagger, while men were laid to rest with weapons and their razor. A burial mound was then raised on top of the tomb.

The earthworks that make up the mounds were built up from turf and peat cut nearby. Removing this fertile topsoil drastically altered the landscape so that it took years before the land could be farmed again.

Barrow-building was a major event that united families members from far and wide, providing a good opportunity for exchanging information and know-how and reinforcing the social ties. The many mounds at Døeshøjene indicate that Bronze Age society was tradition-bound with a strong organization.

Traditionsreiche Bauwerke

Die Hügel von Døeshøje wurden als Grabdenkmäler in der frühen Bronzezeit errichtet. Die Toten wurden in Tüchern oder Fellen in einem ausgehöhlten Baumstamm als Sarg beigesetzt. Frauen wurden mit ihrem Schmuck und vielleicht ein Kamm oder ein Dolch begraben, während Männer Waffen und ihr Rasiermesser mit ins Grab bekamen. Über dem Grab wurde ein Grabhügel errichtet.

Die Hügel sind aus Gras- und Heidekrautsoden aufgeschichtet, die in der Nähe geholt wurden. Damit entfernte man den fruchtbaren Mutterboden in der Umgebung der Hügel. Dies änderte die Landschaft markant.

Die Errichtung der Grabhügel war ein großes Ereignis, zu dem die Sippe aus nah und fern herbeiströmte. Das Bauvorhaben war ein guter Anlass, Erfahrungen auszutauschen und der soziale Bindungen zu festigen. Die zahlreichen Hügel von Døeshøje zeigen, dass die Gesellschaft der Bronzezeit eine traditionsgebundene Gesellschaft mit einer starken Organisation.

HØJENS BYGGESTEN

Højene er bygget af græstørv. I heldige tilfælde kan man stadig se de enkelte tørv, når man udgraver en høj. Byggeriet blev udført efter en forudbestemt plan.

Et sagn siger, at der bor en bjergmand i Langemettehøj. Han er gode venner med en bjergmand i en anden høj. De morer sig med at kaste guldstænger til hinanden. Guldet bliver dit, hvis du kan nå at kaste et stykke stål hen over guldet, mens det flyver i luften.

FÅ MERE VIDEN

Scan koden og læs mere på Holstebro Museums hjemmeside

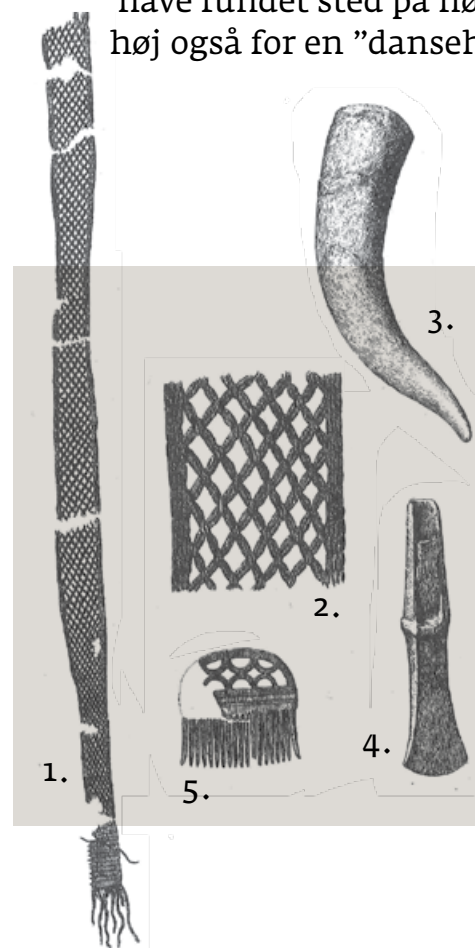

Dansehøjen

Den 16. juli 1885 så museumsassistent Henry Petersen, hvordan det flød ud med vand, da bønder gravede i den store høj, Bredhøj. De stødte på velbevaret tømmer, og Henry Petersen skrev derfor til Det Kgl. Oldnordiske Museum – det nuværende Nationalmuseum – for at få tilladelse til at grave videre.

I højen fandt de fire grave fra ældre bronzealder. Der var både en egekistegrav og en plankesat kammergrav i højen. Egekisten indeholdt en dolk og et uldbælte, mens plankeskisten indeholdt tekstiler, hornkam, trækar, drikkehorn samt en dolk og en bronzeøkse.

Bredhøj er den eneste af Døeshøjene, som er undersøgt arkæologisk. Højens karakteristiske flade top er original og leder tankerne hen på de religiøse ceremonier, som kan have fundet sted på højen; derfor kaldes sådan en høj også for en "dansehøj".

Tegningen viser fundene fra henholdsvis egekiste-graven og kammergraven i Bredhøj.

1. Uldbælte. 2. Detalje af uldbælte. 3. Drikkehorn. 4. Bronzeøkse. 5. Hornkam.

The "Dancing Barrow"

On 16 July 1885, Henry Petersen, a museum attendant, noticed the water that welled out as the farm labourers began to dig in the monumental Bredhøj barrow. When they unearthed well-preserved timber, Henry Petersen wrote to the National Museum of Denmark for permission to continue digging.

The barrow was found to contain four tombs from the early Bronze Age: an oak coffin tomb and a boarded chambered tomb. The oak coffin contained a dagger and a woollen belt, while the board coffin contained textiles, a horn comb, wooden vessels, a drinking horn along with a dagger and a bronze axe.

Bredhøj is the only one of the Døeshøje barrows to have undergone archaeological investigation. The distinctive flat top of the barrow is original and inspires ideas of the religious ceremonies that might have been held there. This is also why this type of barrow is known in Danish as a "dancing barrow".

GRAV AF PLANKER

Kammergraven fra Bredhøj var opbygget af egeplanker. I graven var en mand blevet begravet sammen med mange gravgaver. Kammergraven var ca. 2 m lang og 80 cm bred.

Der „Tanzhügel“

Am 16. Juli 1885 beobachtete der Museumsmitarbeiter Henry Petersen, dass dem großen Hügel Bredhøj, in dem Bauern gruben, Wasser entströmte. Sie stießen auf gut erhaltenes Holzwerk, und Henry Petersen schrieb daher an das Nationalmuseum um die Genehmigung für weitere Grabungen zu erhalten.

Im Hügel wurden vier Begräbnisse aus der frühen Bronzezeit gefunden. Ein Eichensarg enthielt einen Dolch und einen Wollgürtel, während ein Plankensarg Textilien, einen Hornkamm, Holzgefäße, ein Trinkhorn sowie einen Dolch und eine Bronzeaxt barg.

Der Bredhøj ist der einzige Hügel von Døeshøje, der archäologisch untersucht wurde. Die charakteristische flache Kuppe des Hügels ist original und lässt an religiöse Zeremonien denken, die hier auf dem Hügel stattgefunden haben können. Deshalb wird ein solcher Hügel auch als „Tanzhügel“ bezeichnet.

Uldbæltet, som blev fundet i Bredhøj i 1885, har været omtrent 85 cm langt og 5-6 cm bredt. Det har været lavet af fin hvid uld og fremstillet i en helt særlig såkaldt lærredsbinding med krydsende skudtråde. Her er en rekonstruktion af bæltet.

Perler på en snor

Døeshøjene er en del af den langstrakte højrække kaldet Oldtidsvejen. Dette forløb af høje danner en korridor fra Vesterhavet til øst for Viborg og strækker sig således over næsten 110 km. Højrækken dannes i dag af omtrent 560 fredede gravhøje og hen mod 1300 overpløjede høje.

Hovedparten af højene er bygget i ældre bronzealder (1700-1100 f. Kr.). Højene langs Oldtidsvejen udgør et af de mest markante landskabselementer i Danmark.

Den rejsende i oldtiden kunne navigere ved hjælp af højrækken og er på den måde blevet ledt frem til vadestederne i det til tider ufremkommelige landskab. Ved Døeshøjene skulle vandløbet Ellebæk passeres, og her vidner sporene efter fire hulvejsforløb om hyppig færden langs gravhøjene, hvor man gik forbi ikke mindre end godt 40 gravhøje på en 2,5 km lang strækning.

All in a row

Døeshøjene form part of an extended series of burial mounds along a prehistoric trail called "Oldtidsvejen". This trail of ancient burial mounds forms a corridor from the North Sea coast over to an area east of Viborg and covers almost 110 km. Today the series of mounds consists of 560 scheduled prehistoric burial mounds and upwards of 1,300 plough-levelled mounds.

The majority of the mounds were constructed in the early Bronze Age (1700-1100 BC). The mounds along Oldtidsvejen make up one of the most distinctive landscape features in Denmark.

Prehistoric travellers would have been able to navigate with the aid of this array of mounds in order to find the fords for crossing what was at times an impassable landscape. At Døeshøjene, travellers had to cross the Ellebæk, and to this day, the traces of four sunken roads testify to the regular human traffic on this ancient route.

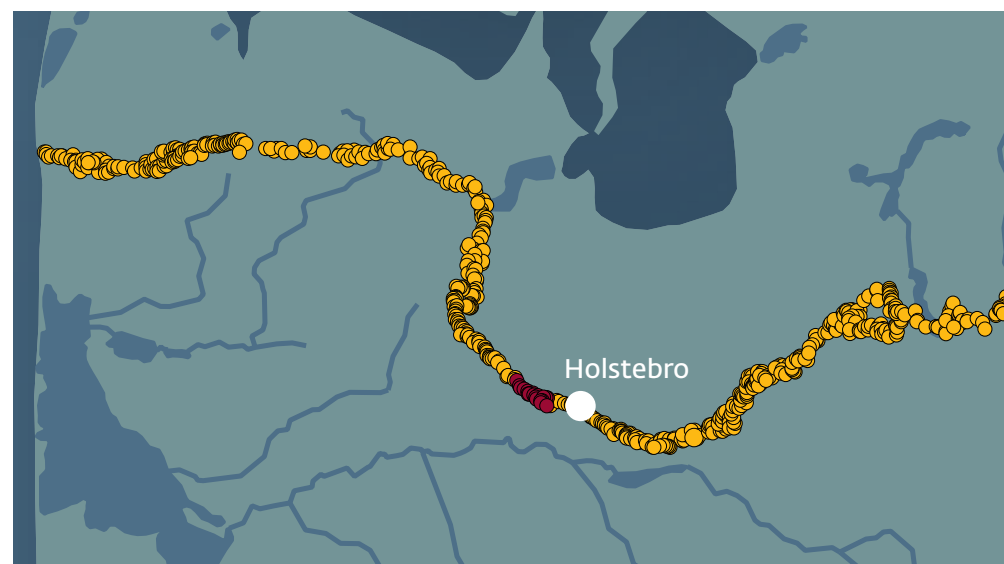

Wie Perlen an der Schnur

Die Hügel von Døeshøje sind Teil einer langgestreckten Hügelkette, die als Oldtidsvejen (vorgeschichtlicher Weg) bezeichnet wird. Sie erstreckt sich über fast 110 km von der Nordsee bis östlich von Viborg. Die Hügelkette besteht heute aus etwa 560 geschützten Grabhügeln und an die 1300 überpflügten Hügeln.

Der Großteil der Hügel wurde in der frühen Bronzezeit (1700-1100 v. Chr.) errichtet. Die Hügel entlang dem vorgeschichtlichen Weg bilden eines der markantesten Landschaftselemente in Dänemark.

Der vorgeschichtliche Reisende konnte sich daher an der Hügelkette orientieren und wurde auf diese Weise zu den Furten in der manchmal unwegsamen Landschaft geführt. Bei den Hügeln von Døeshøje musste der Wasserlauf Ellebæk überquert werden. Hier zeugen Spuren von vier Hohlwegen von regem Verkehr entlang den Grabhügeln.

OLDTIDSVEJEN

Oldtidsvejen ses som en markant korridor igennem Lemvig, Struer og Holstebro Kommuner. Fredede og ikke-fredede gravhøje er markeret med orange prikker. Døeshøjene er markeret med røde prikker.

Døeshøjene er et markant element i landskabet, hvoraf Langemette og Bredhøj er de mest fremtrædende. Langemette består af tre gravhøje, som senere er bygget sammen til en langhøj. Indenfor arealet er der i alt 27 fredede og 12 overpløjede gravhøje.

At bo langs Oldtidsvejen

I oldtiden boede man ikke mellem gravhøjene, men i det omkringliggende landskab. Området ved højene var forbeholdt de døde og "den anden verden", hvor religiøse ceremonier kunne finde sted.

Fra udgravninger kender vi til to bopladser, som var samtidige med Døeshøjene. De to bopladser lå små 800 m øst og nordøst for højene. Der er både udgravet store langhuse og mindre udhuse. Det største af husene har været op til 270 m² stort.

Inde i langhuset stod to rækker af kraftige stolper ned igennem huset. Stolperne bar taget. Sådanne huse kaldes treskibede, da de tagbærende stolper delte huset i tre langsgående "skibe". Der har ofte været to modstående indgange lidt forskudt for husets midte, og husets vestlige del rummede som regel husets ildsted.

Life along the prehistoric trail

In prehistoric times, settlements were not built between the burial mounds but in the surrounding landscape. The area near the mounds was reserved for the dead and "the other world", where religious ceremonies were held.

Excavations have revealed two settlements contemporary with Døeshøjene. These two settlements were located about 800 m east and northeast of the mounds. Excavations of these sites revealed large longhouses and small outhouses. The largest of the buildings covered an area of 270 m².

Inside the longhouses, two rows of posts supporting the roof beams ran down the length of the house, dividing each room into three long aisles. There were typically two entrances on opposite sides, slightly offset from the middle of the house, and a fireplace at the west-facing end.

Siedlungen entlang dem Weg

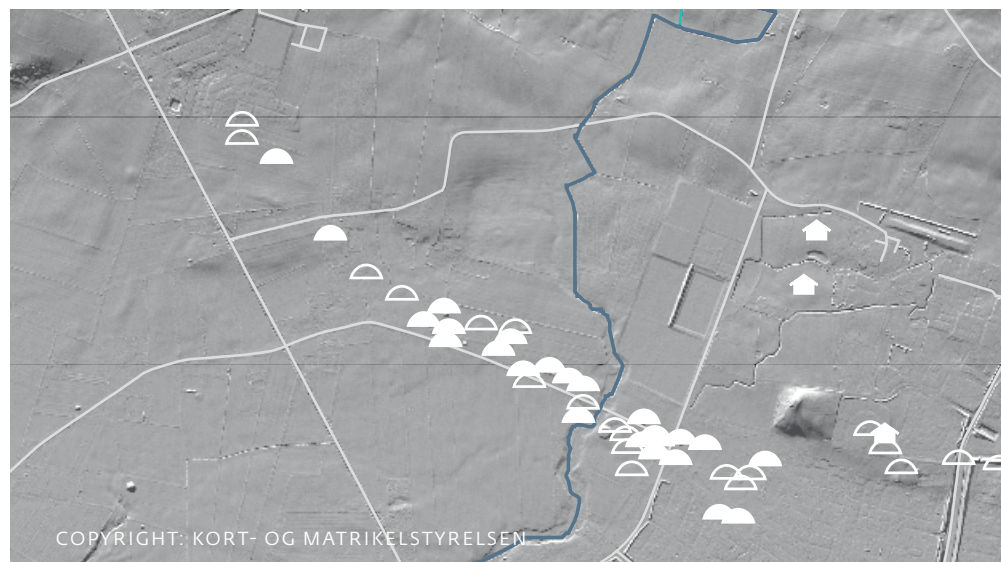
In vorgeschichtlicher Zeit lebten die Menschen nicht zwischen den Grabhügeln, sondern in der umgebenden Landschaft. Das Gebiet um die Hügel war den Toten und der „anderen Welt“ vorbehalten, wo religiöse Zeremonien stattfinden konnten.

Aus Ausgrabungen kennen wir zwei Siedlungen, die gleichzeitig mit den Hügeln von Døeshøje bestanden. Die beiden Siedlungen lagen knapp 800 m östlich und nordöstlich der Hügel. Hier wurden große Langhäuser und kleinere Nebengebäude ausgegraben. Das größte der Häuser war bis zu 270 m² groß.

Die Langhäuser waren als dreischiffige Häuser mit zwei Pfostenreihen im Inneren des Hauses, die das Dach trugen, konstruiert. Oft gab es zwei einander gegenüberliegende Eingänge, die etwas aus der Mitte des Hauses versetzt waren. Der westliche Teil des Hauses enthielt in der Regel die Feuerstelle.

Kortet viser et udsnit af Oldtidsvejen, som den ser ud ved Døeshøjene. I rækken af høje indgår både fredede høje (▲) og høje, der er i dag er forsvundet (◐). I nærheden af Døeshøjene er fundet to bopladser fra bronzealderen (▲).

COPYRIGHT: KORT- OG MATRIKELSTYRELSEN

Her ses et af bronzealderhusene fundet tæt ved Døeshøjene. Huset har været ca. 35 m langt og 7 m bredt. Taget har været båret af syv sæt indre tagbærende stolper, og gavlene har været rundede. Ved husets østgavl sås et usædvanligt cirkulært udhus.

Højbyggerne

I Danmark begyndte man at støbe smykker og våben i bronze for 4000 år siden. I Grækenland var bronzealderen opstået 1000 år før.

Både i Centraleuropa og i Sydsandinavien opstod nye rangdelte samfund. Magt og status blev demonstreret med guld og bronze. Bygningen af tusindvis af enorme gravhøje var et markant udtryk for, hvad det nye samfund kunne præstere.

Der opstod nye byggeskikke. Man boede i gårde, der lå spredt ud over landskabet. Nogle huse var meget store, op til 500 kvadratmeter. De kunne huse familier fra samfundets top. Fornemme våben og smykker fulgte udvalgte mænd og kvinder i gravene. Aldrig før er så store rigdomme blevet lagt i jorden. Det var gravgaver til de døde og offergaver til de magter, der kunne sikre frugtbarhed.

Bronzealderens verden er stadig meget synlig med de tusinder af gravhøje, som ses i det danske landskab.

The Barrow builders

In Denmark, bronze casting of jewellery and weaponry began 4,000 years ago; in Greece, the Bronze Age arose 1,000 years earlier.

Both in Central Europe and in Southern Scandinavia, a large number of ranked societies emerged. Power and status were demonstrated by gold and bronze. The building of enormous burial mounds was a distinctive expression of the superior skills of this new society.

New building practices evolved in the settlements. The people lived mainly on individual and scattered farmsteads.

Some of the longhouses were very large, up to 500 square metres. They may have housed leading families in society. Fine weaponry and jewellery followed chosen men and women to their graves. Never before had such great riches been placed in the ground. These were grave goods for the dead and sacrificial offerings for the powers responsible for fertility.

The world order of the Bronze Age is still all in evidence in the thousands of burial mounds that characterise the Danish landscape.

Die Hügelbauer

In Dänemark begann man vor 4000 Jahren, Schmuck und Waffen aus Bronze zu schmieden. In Griechenland hatte die Bronzezeit bereits 1000 Jahre früher begonnen.

Sowohl in Zentraleuropa als auch in Südsandinavien entstanden neue – nach Rang gegliederte Gemeinwesen. Man demonstrierte seine Macht und seinen Status durch Gold und Bronze. Die enormen Grabhügel waren ein markanter Ausdruck der neuen Gesellschaftsordnung.

In den Siedlungen kamen neue Bauweisen auf. Man lebte überwiegend in Einzelhöfen, die in der Landschaft

verstreut lagen. Für die bedeutendsten Sippen des Gemeinwesens wurden bis zu 500 m² große Langhäuser errichtet. Edle Waffen und Schmuckstücke wurden ausgewählten Männern und Frauen mit ins Grab gegeben. Nie zuvor verschwanden so große Reichtümer im Boden in Form von Grabbeigaben für die Toten und Opfern für die Mächte, die Fruchtbarkeit schenkten.

Die Welt der Bronzezeit ist noch heute durch Tausende von Grabhügeln sichtbar, die die dänische Landschaft prägen.

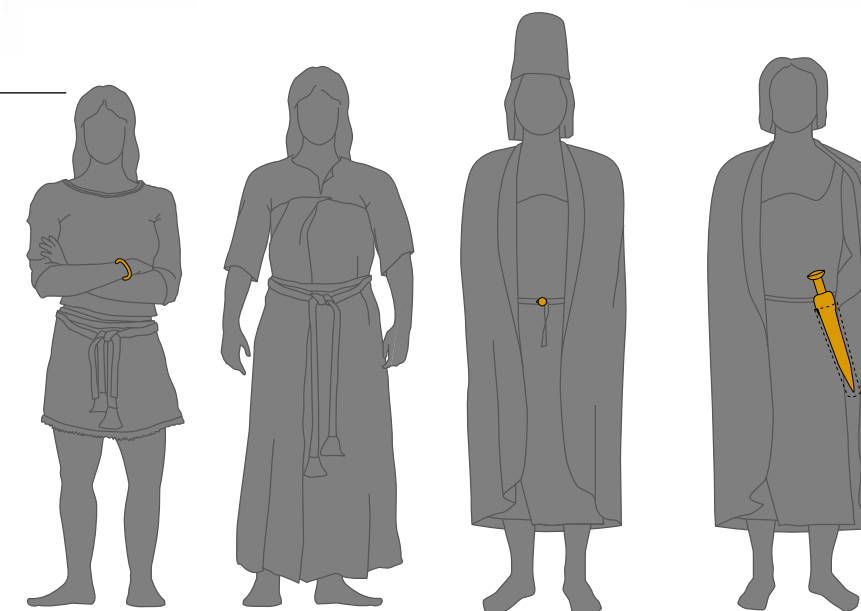
For cirka 3000 år siden døde en kvinde. Hun blev begravet under Bredhøj. Gravhøjen blev del af en næsten uendelig række af høje. Når man passerede høj-rækken, blev man mindet om dem, der var døde for længe siden. Højen blev senere genbrugt til flere begravelser.

Bronzealderens støbeteknik var avanceret. Smykkets mønster blev stemplet i en voksmodel. Udenpå modellen blev bygget en lerform, som den flydende bronze blev hældt ind i. Voksen smeltede og efterlod et aftryk i leret, som bronzen fyldte ud.

HØJFOLKET

Nogle høje blev konstrueret så kisten med den døde blev bevaret. Derfor har vi i Danmark en unik samling af 3500 år gamle dragter. Mandsdragten bestod af kjortel og kappe og kvindedragten af enten kort eller langt skørt med bluse.

DE DØDES VEJ

Ved Døes Høje findes mange gravhøje fra bronzealderen. Oprindeligt har der ligget flere, men ikke alle er synlige i dag. Højene ligger på en lang række, som strækker sig hele vejen fra Vesterhavet til øst for Viborg. Måske angiver højene en af bronzealderens hovedveje.

HØJ I HATTEN

I store dele af Europa har hatten haft en særlig symbolsk betydning. Derfor har man lagt fine uldhatte i graven – endda to i den samme grav – eller ridset en hat i sten eller ofret en hat af guld.

VIDSTE DU ...

- at der er skåret 700.000 tørv af græsmarker for at bygge en storhøj? Det er 7 fodboldbaner.
- at man holdt bier for at få voks til bronzestøbning og honning til mjød?
- at sværdet blev opfundet i bronzealderen?

FÅ MERE VIDEN

Danmarks
Oldtid i
Landskabet

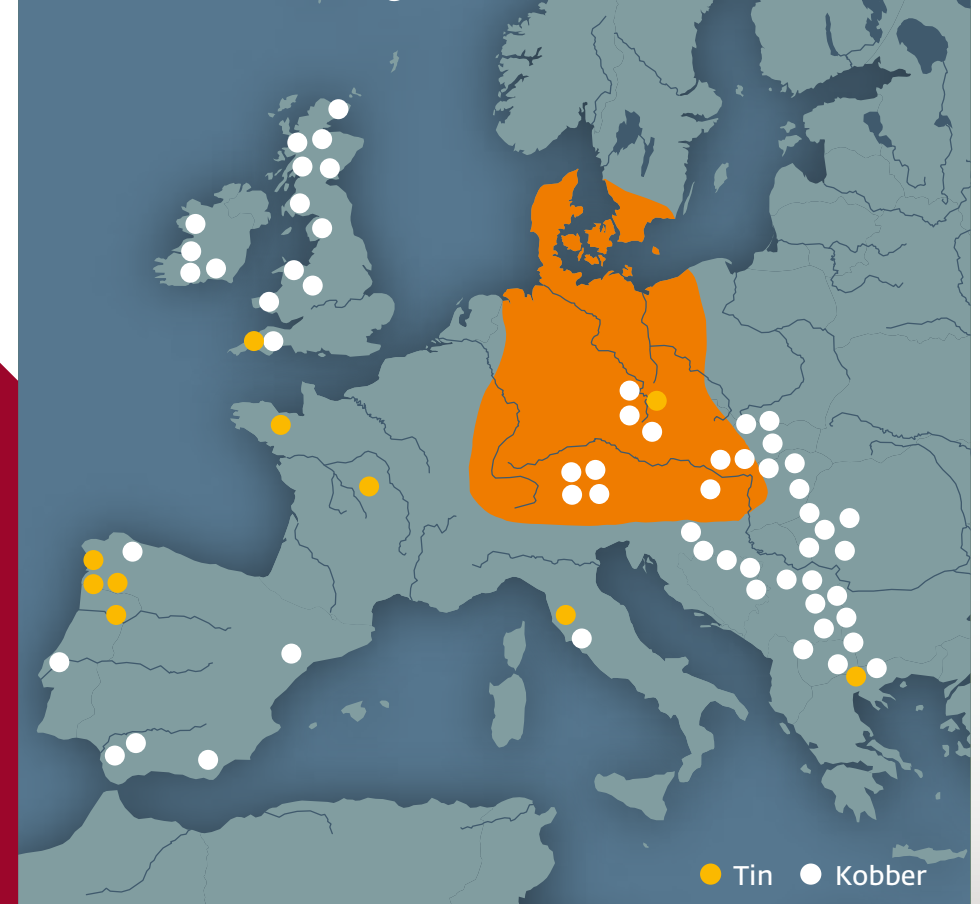

Fortællinger
fra Fortiden

TÆTTE FORBINDELSER

Bronze er en blanding af kobber og tin. Det findes forskellige steder i Europa. I det fremhævede område delte man ideer om gravsik, våben, mode mm.

TIDSLINJE

